

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

A Casual Relationship Model of Selected Factors Affecting Effectiveness of Secondary Schools in the Northeastern Part of Thailand

รัชพล จอมไตรคุป¹, ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์² และ สวัสดิ์ โพธิวัฒน์³

Ratchaphon Jomtraikhup¹, Sikarn Peantanyakorn² and Sawat Phothiwat³

Received : 24 ก.พ. 2563

Revised : 26 มี.ค. 2563

Accepted : 27 มี.ค. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) หาแนวทางพัฒนาปัจจัยคัดสรรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 640 แห่ง การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 สร้างโมเดลสมมติฐาน ระยะที่ 2 การตรวจสอบเครื่องมือ ระยะที่ 3 การหาแนวทางพัฒนาปัจจัยคัดสรร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน ค่าความถี่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัย พบว่า 1) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สร้างขึ้นประกอบด้วยตัวแปรสาเหตุ ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบเห็นอกเห็นใจ วัฒนธรรมองค์การ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ และองค์การแห่งนวัตกรรม 2) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) แนวทางพัฒนาปัจจัยคัดสรร โดยการพัฒนาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลทางตรง ดังนี้ (1) ภาวะผู้นำแบบเห็นอกเห็นใจ (2) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ และ (3) องค์การแห่งนวัตกรรม และปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ วัฒนธรรมองค์การ

คำสำคัญ : โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ, ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา, วัฒนธรรมองค์การ

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
อีเมล: pai-tong@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹ Doctoral Student, Program in Educational Administration, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University,
Email: pai-tong@hotmail.com

² Associate Professor, Ph.D., Lecturer in Educational Administration, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

³ Assistant professor, Ph.D., Lecturer in Educational Administration, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study selected factors affecting the effectiveness of secondary schools in the Northeast, 2) to examine the causal relationship between the developed model of selected factors affecting the effectiveness of secondary schools in the Northeast with the empirical data, and 3) to obtain guidelines for developing the selected factors that affected the effectiveness of secondary schools in the Northeast. The sample consisted of 640 secondary schools in the Northeast under the Office of the Basic Education Commission, academic year 2018. The research methodology were divided into 3 phases: Phase 1 construct the hypothesis model, Phase 2 examine tool validation, Phase 3, discover the guidelines for developing selected factors. The tools used for data collection were a questionnaire and an interview form. Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, skewness, kurtosis, Pearson's coefficient and the analysis of structural equation modeling.

The research found that 1) The constructed causal relationship model of selected factors affecting the effectiveness of secondary schools in the Northeast consisted of casual variables including; transcendental leadership, organizational culture, learning process management and the innovative organization 2) The constructed causal relationship model of selected factors affecting the effectiveness of secondary schools in the Northeast, the model was congruent with the empirical data. 3) Guidelines for development of selected factors that preform direct effect were as follows: (1) transcendental leadership, (2) learning process management and (3) innovative organization and a selected factor that contained direct and indirect effects is the organizational culture.

Keywords : Causal relationship model, Secondary school effectiveness, Organizational culture

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ของโลกเป็นผลให้เกิดองค์การรูปแบบใหม่ (New Organization) ที่เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ซึ่งนำไปสู่องค์การแห่งความรู้ (Knowledge Organization) และองค์การแห่งนวัตกรรม (Innovation Organization) ซึ่งองค์การรูปแบบใหม่ดังกล่าวจะเป็นองค์การที่สามารถอยู่รอดและแข่งขันได้ในศตวรรษใหม่ (New Century) ที่เน้นความรู้ ความเร็วของการเปลี่ยนแปลง และคุณภาพของคน ทำให้องค์การมีความสามารถในการสร้างคนและการแข่งขันสูงขึ้น และมีการเรียนรู้ไปพร้อมกับความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ (Drucker, 2007 : 116) กระแสดังกล่าวส่งผลให้คนในสังคมยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

นอกจากนั้นการเกิดขึ้นของโลกาภิวัตน์ยังส่งผลต่อระบบการศึกษา โดยการศึกษาของ Hismanoglu (2012 : 629-633) ที่ได้ทำการศึกษาในประเทศตุรกี ได้อธิบายถึงโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีการสื่อสารส่งผลต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มีแนวทางในการจัดการศึกษาตามมาตรา 24 ว่าด้วยเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ยึดหลักทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และให้ถือผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยมีหลักสำคัญ คือ การปฏิรูปการศึกษาโดยการปฏิรูปจากการยึดติดวิชาเป็นตัวตั้ง มาเป็นยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด (คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้, 2544 : 3)

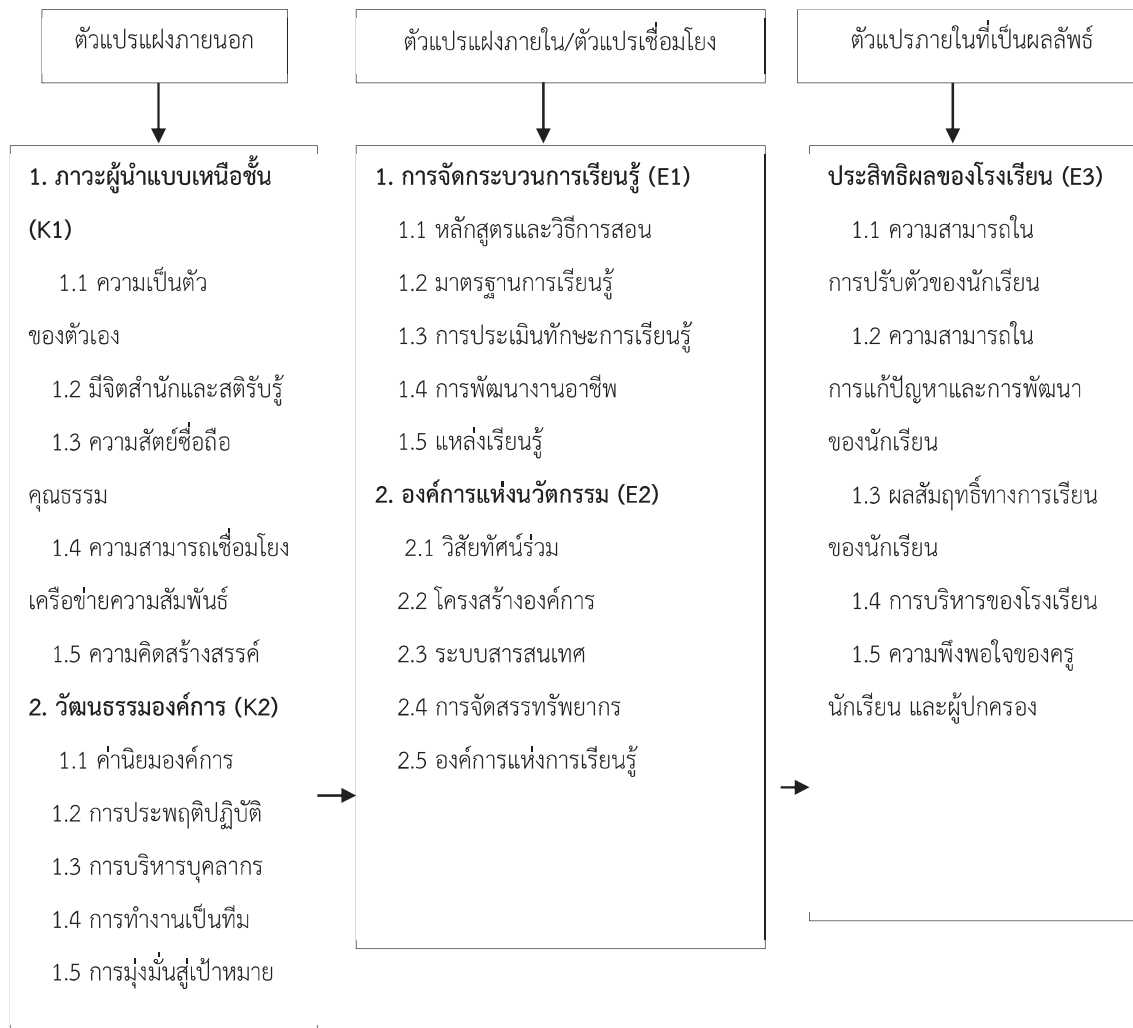
โรงเรียนถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนและผลิตกำลังคนให้มีศักยภาพ ที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันด้านเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีกับนานาประเทศได้ (อ่ำรุ่ง จันทวานิช, 2547 : 2) โดยแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน เกิดจากความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งหวังให้เกิดความเสมอภาคของการให้บริการการศึกษา มีความเท่าเทียมกันในคุณภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียน และลดความเหลื่อมล้ำในคุณภาพของผลผลิต แก่เด็กไทยทุกคนซึ่งหมายถึงคุณภาพของการบริการ ที่ผู้เรียนได้รับโดยมีกรกล่าวถึงอย่างกว้างขวางเป็นสากล ดังที่สถาบันนานาชาติเพื่อการวางแผนการศึกษาขององค์การยูเนสโก (Grisay & Mahlek : 1991 : 48) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยมิติที่สัมพันธ์กัน 3 มิติ คือ คุณภาพของทรัพยากร ที่ใช้ในการเรียนการสอน และคุณภาพของครู และบุคลากรทางการศึกษา (input) คุณภาพของกระบวนการเรียนการสอน (teaching process) และคุณภาพของผลผลิต (output) ในทำนองเดียวกัน Coombs (1991 : 21-23) ได้อธิบายความหมายของคุณภาพการจัดการศึกษาว่า อาจมีความหมายรวมถึง เนื้อหา วิธีการสอน การจัดกระบวนการทางการศึกษา ความพยายามต่าง ๆ ที่จะปรับการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการ ที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่นวัตกรรม เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับผลการจัดการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะในด้านสัมฤทธิ์ทางการเรียนในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยผลการสอบ O-NET ชั้น ม.3 (5 วิชาหลัก) ในปีการศึกษา 2554 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.2 ลดลงเป็นร้อยละ 36.4 ในปี 2559 ซึ่งยังต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 50 ในทุกวิชา เมื่อพิจารณาในรายวิชาปี 2559 พบว่าวิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดร้อยละ 27.0 และวิชาสังคมศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสูงสุตร้อยละ 47.3 รองลงมา ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ 44.7 33.7 และ 29.3 ตามลำดับ แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 (2561 : 9) จากความสำคัญดังกล่าวและจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง แม้จะมีการศึกษามากแล้ว แต่เป็นการศึกษาในบริบทอื่น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาปัจจัยคัดสรรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโรงเรียนจากเอกสาร ตำรา วารสาร บทความ งานวิจัยและแหล่งข้อมูลอื่นๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนารอบแนวคิดการวิจัย โดยแสดงความสัมพันธ์ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 933 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 640 แห่งโดยใช้เกณฑ์สำหรับการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ระบุขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากฟังก์ชันของจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า คือ ต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 แห่งต่อ 1 พารามิเตอร์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548 : 53) ดังนั้นผู้วิจัยใช้สัดส่วน 0.7 ในการกำหนดจำนวนโรงเรียนที่เป็นหน่วยของการสุ่มทั้งหมด

การเลือกกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่เป็นหน่วย การสุ่มเราใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportionate Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นภูมิ (Strata) และกำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบยืนยันปัจจัยคัดสรรและเส้นทางอิทธิพล ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบบสอบถามการวิจัย เรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบบยืนยันโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และแบบสัมภาษณ์แนวทางพัฒนาปัจจัยคัดสรร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 สร้างโมเดลสมมติฐาน โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร เป็นการศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน และขั้นที่ 2 การศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ ระยะที่ 2 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และการตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) และระยะที่ 3 การหาแนวทางพัฒนาปัจจัยคัดสรรที่มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) และการวิเคราะห์ตัวแบบเชิงเส้น โดยใช้สถิติ ไค-สแควร์ (Chi-square) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS และโปรแกรมสำเร็จรูป LISRELL ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยสถิติขั้นสูง และการยืนยันโมเดลปัจจัยคัดสรรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผล การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบยืนยันโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาปัจจัยคัดสรรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อได้แนวทางแล้วจึงให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษา ทำการประเมินแนวทางในการพัฒนาที่ได้ โดยประยุกต์ใช้มาตรฐานด้านการประเมิน ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมมาประเมิน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

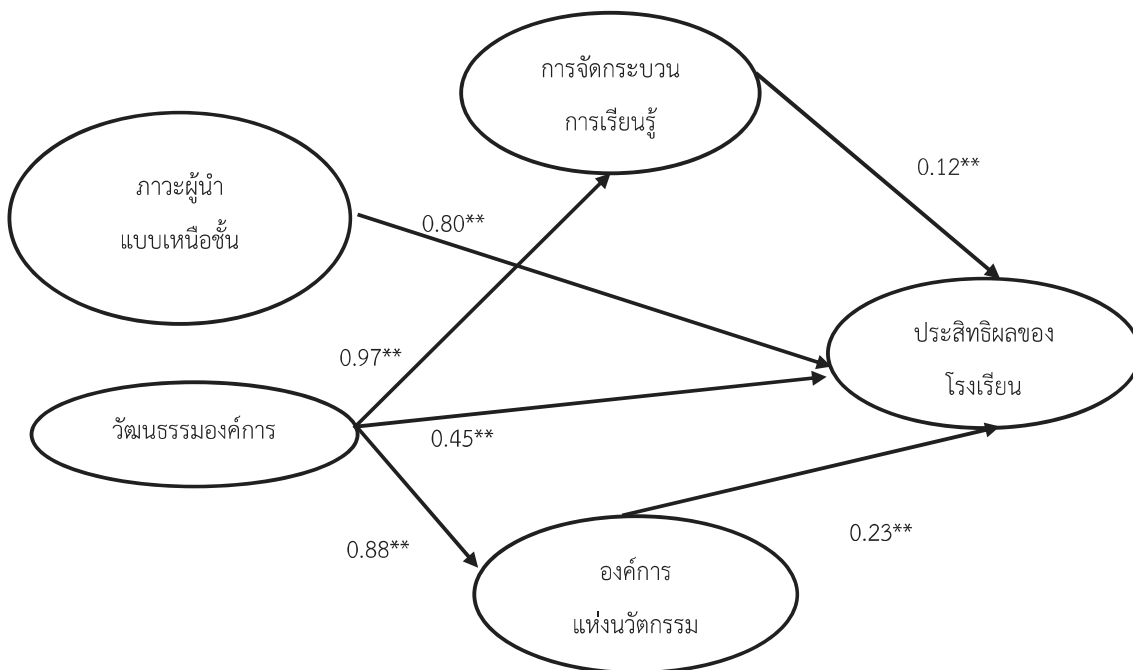
ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows Version 20 ในการวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และโปรแกรม LISREL Version 8.52 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural Relation Model)

สรุปผล

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สร้างขึ้นประกอบด้วยตัวแปรเชิงสาเหตุดังนี้ คือ 1) ตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ คือ ความเป็นตัวของตนเอง มีจิตสำนึกและสติรับรู้ ความสัตย์ซื่อถือคุณธรรม ความสามารถเชื่อมโยง และความคิดสร้างสรรค์ 2) ตัวแปรแฝงภายนอกวัฒนธรรมองค์กร ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ คือ ค่านิยมองค์กร การประพฤติปฏิบัติ การจัดการบุคลากร การทำงานเป็นทีม และการมุ่งมั่นสู่เป้าหมาย 3) ตัวแปรแฝงภายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ คือ การประเมินผลทักษะการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรและวิธีการสอน การพัฒนางานอาชีพ และแหล่งเรียนรู้ และ 4) ตัวแปรแฝงภายในองค์การแห่งนวัตกรรม ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ คือ วิสัยทัศน์ร่วม โครงสร้างองค์การ ระบบสารสนเทศ การจัดสรรทรัพยากร และองค์การแห่งการเรียนรู้ และตัวแปรแฝงภายในประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ คือ ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียน ความสามารถ

ในการแก้ปัญหาและการพัฒนาของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การจัดการโรงเรียน และความพึงพอใจของครู นักเรียนและผู้ปกครอง

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยค้ำยันที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติวัดความกลมกลืนของรูปแบบ คือ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 119.86 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 86 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.39 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.00930 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (RMSEA) เท่ากับ 0.025 ค่าดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.94 ค่าขนาดตัวอย่างวิกฤติ (CN) เท่ากับ 643.19 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีของรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) เท่ากับ 0.0044 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.92 แสดงว่า มีค่าอำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 92 โดยตัวแปรแฝงภายนอก ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น มีอิทธิพลทางตรง (0.80) ต่อตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียน ตัวแปรแฝงภายนอกวัฒนธรรมองค์การ มีอิทธิพลทั้งทางตรง (0.45) ทางอ้อม (0.32) และมีอิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.77 ต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียน ตัวแปรแฝงภายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้รับอิทธิพลทางตรง (0.97) จากตัวแปรแฝงภายนอกวัฒนธรรมองค์การ และมีอิทธิพลทางตรง (0.12) ต่อตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียน ตัวแปรแฝงภายในองค์การนวัตกรรมได้รับอิทธิพลทางตรง (0.88) จากตัวแปรแฝงภายนอกวัฒนธรรมองค์การและมีอิทธิพลทางตรง (0.23) ต่อตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียน และอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียนในภาพรวม พบว่าตัวแปรภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น มีค่าอิทธิพลรวมสูงสุด มีค่าเท่ากับ 0.80 รองลงมา คือ ตัวแปรวัฒนธรรมองค์การ มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.77 ตัวแปรองค์การแห่งนวัตกรรม มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.23 และตัวแปรด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีค่าอิทธิพลรวม เท่ากับ 0.12 ตามลำดับ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของสมการโครงสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยค้ำยันที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

3. แนวทางในการพัฒนาของปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน หลังจากประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ไม่มีผู้ใดไม่เห็นด้วย โดยมีแนวทางดังนี้

3.1 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยมีค่าอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.80 โดยผู้เชี่ยวชาญ นำเสนอว่า ผู้บริหารต้องแสดงออกถึงพฤติกรรมการมีภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น ทางด้านการมีความเป็นตัวของตัวเอง มีจิตสำนึกและสติรับรู้ ความสัตย์ซื่อถือคุณธรรม ความสามารถเชื่อมโยง และการมีความคิดสร้างสรรค์

3.2 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาวัฒนธรรมองค์การ ส่งผลทางตรงและส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยมีค่าอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.45 และอิทธิพลทางอ้อมมีค่าเท่ากับ 0.32 ซึ่งอิทธิพลรวมมีค่าเท่ากับ 0.77 ส่วนอิทธิพลทางอ้อมผ่านทาง การจัดกระบวนการเรียนรู้และองค์การแห่งนวัตกรรม โดยผู้เชี่ยวชาญ นำเสนอว่า ผู้บริหารควรดำเนินการให้โรงเรียนสร้างเสริมวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียน ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานเพื่อก่อให้เกิดการยกระดับการจัดกระบวนการเรียนรู้ และองค์การแห่งนวัตกรรม ซึ่งจะช่วยให้ยกระดับประสิทธิผลของ

3.3 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการองค์การแห่งนวัตกรรม ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยมีค่าอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.23 โดยผู้เชี่ยวชาญ นำเสนอว่า ผู้บริหารควรดำเนินการให้โรงเรียนสร้างเสริมองค์การแห่งนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในโรงเรียนทางด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม โครงสร้างองค์การที่เหมาะสม ระบบสารสนเทศ การจัดสรรทรัพยากร และการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

3.4 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยมีค่าอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.12 โดยผู้เชี่ยวชาญ นำเสนอว่า ผู้บริหารควรดำเนินการให้โรงเรียนสร้างเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นในด้านการประเมินทักษะการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรและวิธีการสอน การพัฒนางานอาชีพ และแหล่งเรียนรู้

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถนำผลมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้ ตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ คือ ความเป็นตัวของตัวเอง มีจิตสำนึกและสติรับรู้ ความสัตย์ซื่อถือคุณธรรม ความสามารถเชื่อมโยง และความคิดสร้างสรรค์ ภาวะผู้นำมีความสำคัญในการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารองค์การ ปัจจุบันในยุคของโลกาภิวัตน์ สอดคล้องกับ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2561 : ออนไลน์) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นและผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีความเชื่อต่อความสามารถภายในตน (Internal locus of control) สูงกว่า จะใช้ความเข้าใจ และ การพูดจาหวานล่อมากกว่า เช่น ให้กำลังใจ ให้ความนับถือ แสดงความเข้าใจ เป็นต้น มากกว่าการบังคับสั่งการ ผู้นำที่เชื่อความสามารถภายนอกตน (Externals) มักใช้อารมณ์ในการทำงานและแก้ปัญหาจึงเกิดความเครียดทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ส่งผลให้ความมีประสิทธิภาพขององค์การลดลง ส่วนผู้นำที่มีความเชื่อต่อความสามารถภายในตนสูงจะสร้างความสำเร็จขององค์การ ได้สูงกว่าผู้นำที่มีความเชื่อต่อความสามารถภายในตนน้อยกว่า นอกจากนี้ พบว่าองค์การโดยผู้นำสูงสุด (CEO) มีความเชื่อต่อความสามารถภายในตนสูงเพียงไร ก็ยังมีนวัตกรรมใหม่ ๆ เกิดมากขึ้น ส่วนการลอกเลียนแบบคู่แข่งจะลดลง ความกล้าต่อการตัดสินใจที่มีความเสี่ยงมีมากขึ้น มีการวางแผนและมีมุมมองในอนาคตมากขึ้น ตัวแปรแฝงภายนอกวัฒนธรรมองค์การ ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ ค่านิยมองค์การ การประพฤติปฏิบัติ การจัดการบุคลากร การทำงานเป็นทีม และการมุ่งมั่นสู่เป้าหมาย โดยวัฒนธรรมองค์การช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมายขององค์การได้โดยง่าย สอดคล้องกับ ดวงกมล อินทา (2556, ออนไลน์)

ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์การช่วยเหลือหลอมให้คนในองค์การมีความเชื่อและพฤติกรรมไปในทางเดียวกัน ซึ่งทิศทางดังกล่าวก็คือ วัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายขององค์การนั่นเอง อีกทั้งการมีความขัดแย้งภายในองค์กรในระดับต่ำ ย่อมทำให้องค์การสามารถพัฒนาองค์การได้เร็วกว่าองค์กรที่มีความขัดแย้งสูง เพราะทุกคนในองค์การจะร่วมมือกันสร้างประโยชน์ให้แก่องค์การ ไม่ใช่ขัดผลประโยชน์ส่วนตัว ตัวแปรแฝงภายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ คือ การประเมินผลทักษะการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรและวิธีการสอนการพัฒนางานอาชีพ และแหล่งเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักแผนและประกันคุณภาพการศึกษา (2558 : 3-5) และ วิจารณ์ พานิช (2555 : 5) ที่นำเสนอว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคคล จากการฝึกอบรมและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นที่แต่ละบุคคลได้รับมาอาจสังเกตได้โดยตรงหรือทางอ้อม โดยใช้เครื่องมือในการสังเกตหรือการตรวจสอบ ซึ่งเป็นผลของการเรียนรู้ อันจะทำให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี และเป็นลักษณะที่ค่อนข้างถาวรและติดตัวไป โดยพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ตัวแปรแฝงภายในองค์การแห่งนวัตกรรม ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ คือ วิสัยทัศน์ร่วม โครงสร้างองค์การ ระบบสารสนเทศ การจัดสรรทรัพยากร และองค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นการร่วมมือร่วมใจกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการองค์การให้เกิดนวัตกรรม ผ่านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมีโครงสร้างองค์การ ระบบสารสนเทศและการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม รวมทั้งการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้สอดคล้องกับแนวคิดของ McGregor (2008 : 104) กล่าวเอาไว้ว่าองค์กรนวัตกรรม (Innovative Company) คือ องค์กรที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมในด้านต่าง ๆ ออกสู่ตลาดซึ่งจะส่งผลให้องค์การประสบความสำเร็จทางธุรกิจ ตัวแปรแฝงภายในประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ คือ ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาและพัฒนาของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การจัดการโรงเรียน และความพึงพอใจของครู นักเรียนและผู้ปกครอง เป็นผลสำเร็จของโรงเรียนที่กำหนดไว้โดยมีกระบวนการจัดและดำเนินการในโรงเรียน และมีผลเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2557 : 28), Hoy & Miskel (2005 : 281) ที่นำเสนอว่า การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พัฒนานักเรียนให้มีความสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และแก้ปัญหาได้ในการบริหารจัดการ การศึกษาต้องมีการจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษา เพื่อให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง มีการวางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล การจัดการโรงเรียนต้องประกอบด้วยครู นักเรียนและผู้ปกครอง ทุกกิจกรรมต้องจัดการด้วยระบบ ไม่มีช่องว่าง สามารถปฏิบัติได้ และไม่มีเคลือบแฝง

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น ตัวแปรแฝงภายในองค์การแห่งนวัตกรรม และตัวแปรแฝงภายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีอิทธิพลทั้งทางตรง ต่อตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียน ตัวแปรแฝงภายนอกวัฒนธรรมองค์การมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม ต่อตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียน ผ่านตัวแปรแฝงภายในทั้งสอง ในการพิจารณาอิทธิพลรวม ที่ส่งผลต่อตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียนในภาพรวม พบว่า ตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น มีค่าอิทธิพลรวมสูงสุด รองลงมา คือ ตัวแปรแฝงภายนอกวัฒนธรรมองค์การ ตัวแปรแฝงภายในองค์การแห่งนวัตกรรม และตัวแปรแฝงภายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามลำดับ สามารถอภิปรายได้ดังนี้คือ

2.1 ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดภายในโรงเรียนย่อมมีบทบาทในการจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นไปตามความต้องการที่กำหนด ถ้าผู้บริหารมีภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นสูง ย่อมจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดการพัฒนางานภาวะผู้นำในตนเอง และเป็นผลให้ทำงานต่าง ๆ อย่างเต็มประสิทธิภาพ จึงทำให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จตุรภัทร ประทุม (2559 : 124) ที่พบว่าอิทธิพลทางตรงของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน คือ ปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น โดยพฤติกรรมผู้นำของ

ผู้บริหารที่แสดงออกจะส่งผลให้เกิดบรรยากาศที่ดี เป็นที่น่าพอใจก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจที่ดี ในการดำเนินงาน ในการบริหาร องค์การให้เกิดประสิทธิผล

2.2 วัฒนธรรมองค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะความเชื่อ และค่านิยมร่วม ทำให้ยกระดับความร่วมมือและความผูกพัน วัฒนธรรมองค์การมีหน้าที่ เมื่อความเชื่อและค่านิยมร่วมช่วยกัน ผลักดันให้โรงเรียนกระทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อการประสบความสำเร็จของโรงเรียน ในขณะที่เดียวกันการเป็นองค์การ แห่งนวัตกรรมจะช่วยให้โรงเรียนเกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน เกิดนวัตกรรมในโรงเรียน ครูเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ นักเรียนสามารถทำงานเป็นทีม มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งในการเกิดประสิทธิผลของโรงเรียนซึ่งสอดคล้อง กับอมรา ไชยคำ (2559 : 217-218) ที่พบว่าอิทธิพลทางตรงของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน คือปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ นอกนี้วัฒนธรรมองค์การยังมีอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ

2.2.1 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ สมภาพ ภูวิจิตร (2558 : 74) ที่พบว่า วัฒนธรรมองค์การ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดค่านิยมและพฤติกรรมการทำงาน การปรับตัวและการมุ่งความสำเร็จในงาน ทำให้ครูมุ่งการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่ดี

2.2.2 องค์การแห่งนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ วัฒนชัย ศิริญาณ, วิทยา เจริญศิริ และสัญญา เคนาภูมิ (2560 : 260) ที่พบว่าวัฒนธรรมองค์การเป็นตัวกำหนดแนวทางร่วมในโรงเรียน ป็นปัจจัยหลักที่นำไปสู่พฤติกรรม และการทำงานของบุคลากรในองค์การที่ก่อให้เกิดองค์การแห่งนวัตกรรมในโรงเรียน

2.3 การจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งสอดคล้อง กับสำนักแผนและประกันคุณภาพการศึกษา (2558 : 3-5) ที่พบว่าอิทธิพลทางตรงของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน คือ ปัจจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนา ความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

2.4 องค์การแห่งนวัตกรรมซึ่งประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ร่วม โครงสร้างองค์การและระบบสารสนเทศที่เหมาะสม ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรและการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน มัธยมศึกษาเพราะตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัวแปร นั้นจะเป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยนักเรียน สามารถใช้สิ่งต่างในการก่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยการสอนกระบวนการคิดต้องเกิดจากการที่ครูให้ความสำคัญในการสร้างระบบ ความคิด การมีระบบสารสนเทศและทรัพยากรที่ส่งเสริมและสนับสนุนการสอนและการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ ชนาธิป พรกุล (2554 : 48) ที่พบว่าอิทธิพลทางตรงของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน คือ องค์การแห่งนวัตกรรม โดยวิธีการสอนโดยใช้ระบบสารสนเทศเป็นหลัก มีข้อดีคือ ช่วยให้คุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนดีขึ้น สามารถจำได้มาก และนานขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ในปริมาณมากขึ้นในเวลาที่กำหนดไว้ และช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการ เรียนรู้มากขึ้น

3. แนวทางการพัฒนาปัจจัยคัดสรรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้เชี่ยวชาญนำเสนอ ดังนี้

3.1 การพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ผู้บริหารควรตระหนักถึงความต้องการของผู้ตามและกระตุ้นผู้ตามให้เกิด ความคิดสร้างสรรค์โดยให้แสดงความเป็นตัวของตัวเองออกมา มีจิตสำนึกและสติรับรู้ในหน้าที่งานของตน บริหารภายใต้ ความสัตย์ซื่อถือคุณธรรม และนำความคิดต่างมาเชื่อมโยงกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดขององค์การ ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ ส่วนรวม และมุ่งที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกันให้สูงขึ้นตามลำดับขั้นความต้องการ

3.2 การพัฒนาวัฒนธรรมองค์การ ผู้บริหารต้องสร้างเสริมให้เกิดวัฒนธรรมองค์การที่มุ่งเน้นการบรรลุเป้าหมาย ผลสำเร็จ โดยสามารถแบ่งเป็นเรื่องใหญ่ๆ อยู่ 3 เรื่องคือ 1) การให้บุคลากรปฏิบัติตามค่านิยมขององค์การ โดยการจะสร้าง หรือพัฒนาวัฒนธรรมองค์การในเรื่องอะไรนั้น ต้องกำหนดเรื่องนั้น ๆ ให้เป็นค่านิยมขององค์การ แล้วรณรงค์ให้บุคลากรในองค์กร

ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในการทำงาน และการดำเนินชีวิตที่อยู่ในองค์กร เพื่อหล่อหลอมให้เกิดการปฏิบัติที่เหมือนกันเป็นพวกเดียวกัน

2) การสร้างความเชื่อที่อยู่ในจิตใจ ของพนักงาน โดยวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจาก ความรู้สึกที่ดี ๆ กับเรื่องนั้น ๆ เกิดขึ้นจากข้างใน ของบุคลากร ปฏิบัติโดยไม่ต้องบังคับ เพราะมองเห็นประโยชน์กับเรื่องนั้น ๆ อย่างจริงใจ เป็นความเชื่อภายในจิตใจ และ

3) การสร้างทีมที่กระตุ้นการเปลี่ยนแปลง หัวใจสำคัญของการสร้างวัฒนธรรมองค์กร คือ ความต่อเนื่องในการปฏิบัติ

3.3 การพัฒนาองค์กรแห่งนวัตกรรม องค์กรจะต้องมีการเชื่อมโยงระหว่างบุคลากรและองค์ความรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกขององค์กรเข้าด้วยกัน พร้อมทั้งต้องมีการกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง รูปแบบองค์กรและวิธีการปฏิบัติงาน ของบุคลากรขององค์กรให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ รวมถึงต้องมีการกระตุ้นและจูงใจบุคลากรในแต่ละส่วนงาน ให้เกิด ความมุ่งมั่นที่จะทำหน้าที่ในส่วนของตนให้สอดคล้อง และเกิดการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการสร้างคุณค่าแก่องค์กรร่วมกัน รวมถึงต้องอาศัยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่คอยให้การสนับสนุน ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีการวางแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับนวัตกรรม และสนับสนุนให้บุคลากรที่มีความกล้าคิด กล้าทำ นอกจากนั้นผู้ปฏิบัติงานเองก็ต้องมีการคิดนอกกรอบ ที่พร้อมจะเรียนรู้และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.4 การพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากการเป็นผู้บอกความรู้ ให้จบไปในแต่ละครั้งที่เข้าสอน มาเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กล่าวคือ เป็นผู้กระตุ้น ส่งเสริมสนับสนุนจัดสิ่งเร้าและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ของแต่ละบุคคล การจัดกิจกรรมจึงต้องเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ วิจัย สร้างสรรค์ ศึกษา และค้นคว้าได้ลงมือปฏิบัติ จนเกิดการเรียนรู้และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เป็นสาระ ความรู้ ด้วยตนเอง รักการอ่าน รักการเรียนรู้อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ ตลอดชีวิต (Long-life Education) และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (Learning Man) ผู้สอนจึงต้องสอนวิธีการแสวงหาความรู้ (Learn how to learn) มากกว่าสอนตัวความรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1 ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำแบบเห็นอกเห็นใจเพื่อทำให้บุคลากรมีค่านิยมร่วมที่ดี ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมองค์กร ที่ดี การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และสร้างเสริมให้เกิดองค์การแห่งนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในโรงเรียน
- 1.2 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานะของเครือข่ายที่ช่วยยกระดับ การพัฒนาโรงเรียน
- 1.3 ครูต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากการเป็นผู้บอกความรู้ให้จบไปในแต่ละครั้งที่เข้าสอน มาเป็นผู้เอื้อ อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรทำวิจัยในเรื่องลักษณะนี้ ด้วยทฤษฎีทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) เพื่อสร้างตัวแบบ จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพเปรียบเทียบกับตัวแปรเชิงทฤษฎี สำหรับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา
- 2.2 ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำเห็นอกเห็นใจ และองค์การแห่งนวัตกรรม โดยทำกับกลุ่มของขนาด ของโรงเรียนในกลุ่มอื่น ๆ เช่นทำในภูมิภาคอื่น เนื่องจากเป็นตัวแปรที่ยังไม่มีการศึกษามากนักในงานวิจัยด้านบริหารการศึกษา
- 2.3 ควรทำวิจัยเรื่องนี้โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย แบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อให้เกิดนวัตกรรม นำเรื่องภาวะผู้นำเห็นอกเห็นใจ วัฒนธรรมองค์กร หรือองค์การแห่งนวัตกรรม มาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก รศ.ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.สวัสดิ์ โพธิ์วัฒน์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้แนะนำ เสนอแนะ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ อันมีคุณค่า ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการโรงเรียน และข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล และขอบคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่คอยให้กำลังใจเสมอมา ตลอดจนผู้ที่ไม่ได้กล่าวนามมา ที่มีส่วนช่วยไม่ว่าทางใดทางหนึ่งที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. (2544). *ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จตุรภัทร ประทุม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). *การสอนกระบวนการคิด ทฤษฎีและการนำไปใช้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงกมล อินทา. (2556). *วัฒนธรรมองค์กร*. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2562, จาก http://duangss.blogspot.com/2013/09/blog-post_12.html
- อวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง. (2557). *โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคกลาง ประเทศไทย*. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2548). *สถิติชวนใช้*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนชัย ศิริญาณ, วิทยา เจริญศิริ และสัญญา เคนาภูมิ. (2560). *องค์กรแห่งนวัตกรรม: ทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาในศตวรรษที่ 21*. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิ สดศรี-สุฤษดิ์วงศ์.
- สมาพร ภูวจิตร. (2558). รูปแบบวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิภาพ. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์*, 9(1), 73-77.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2561). *ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น*. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2561, จาก <http://suthep.crru.ac.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2562, จาก <http://data.bopp-obec.info/emis/school.php>.
- สำนักแผนและประกันคุณภาพการศึกษา. (2558). *แนวทางการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักแผนและประกันคุณภาพการศึกษา.
- อมรา ไชยดำ และ วิชิต กำมันตะคุณ. (2559). ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 13(61), 209-224.
- อรุณ จันทวานิช. (2547). *แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- Coombs, J. (1991). *Thinking seriously about curriculum integration (Forum on Curricular Integration Occasional Paper no. 4)*. Burnaby, BC: Simon Fraser University, Tri-University Integration Project.

- Drucker, P.F. (2007). *Management Challenges for the 21st Century*. New York: Butterworth-Heinemann.
- Grisay, A. & Mahlek, L. (1991). *The Quality of Education in Developing Countries*. A Review of Some Research Studies and Policy Documents. UNESCO: IIEP.
- Hismanoglu, M. (2012). *The impact of globalization and information technology on language education policy in Turkey*. Procedia: Social and Behavioral Sciences.
- Hoy, W.K. and Miskel, C.G. (2005). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice* (7th ed.). New Yourk: McGraw Hill.
- McGregor, A.J. (2008). *Adolescents expectancy beliefs and task values for physically interactive video games*. Los Angeles: Louisiana State University.